



STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W
POWIECIE BRODNICKIM NA
LATA 2022-2026

Spis Treści

1. Wprowadzenie

- 1.1 Informacje ogólne
- 1.2. Charakterystyka Powiatu Brodnickiego
- 1.3 Metodyka pracy nad strategią

2. Diagnoza problemów społecznych w Powiecie Brodnickim

- 2.1. Niepełnosprawność i osoby w podeszłym wieku
- 2.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi
- 2.3 Piecza zastępcza
- 3.4 Przemoc w rodzinie

3. Cele Strategiczne i kierunki działań

4. Zakończenie

Wstęp

1.1 Informacje ogólne

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Brodnickim opracowuje się w celu stworzenia spójnego systemu pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Jest ona opracowywana i realizowana w celu wytyczenia kierunku działań, aby osiągnąć optymalne warunki dla rozwoju społeczności lokalnej. Dokument ten nakreśla i systematyzuje działania lokalnych instytucji w celu zaspokojenia potrzeb różnych osób oraz rodzin, również wykluczonych społecznie poprzez poprawę zaspokajania ich potrzeb.

Przedmiotowe opracowanie strategii wynika z zapisu ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66) art. 19 ust. 1, zgodnie z którym opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka należy do zadań Powiatu.

Na treść i realizację powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich m.in.:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66), wraz z aktami wykonawczymi,
2. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 920 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573, ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020, poz. 821, z 2021 r. poz. 159 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685, ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 roku, poz.1119 ze zm.), wraz z aktami wykonawczymi,
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 roku, poz. 2050 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.), wraz z aktami wykonawczymi,
9. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r., poz. 1100), wraz z aktami wykonawczymi,
10. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176), wraz z aktami wykonawczymi,
11. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057), wraz z aktami wykonawczymi,

12. Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi,
13. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359),
14. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735).

Zgodnie z uchwałą nr 285/120/2021 z dnia 6 grudnia 2021 r. Zarząd Powiatu Brodnickiego powołał Zespół ds. opracowania projektu Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022- 2026 w skład którego powołano osoby reprezentujące samorząd powiatowy jak, również powiatowe i gminne jednostki organizacyjne działające w zakresie przedmiotowym zgodnie ze strategią oraz organizacje pozarządowe. Skład zespołu przedstawia się następująco:

- 1) Izabella Lewandowska – dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy – przewodniczący zespołu,
- 2) Małgorzata Smoczyńska – radna Powiatu Brodnickiego – członek zespołu,
- 3) Mariusz Wojdyło – radny Powiatu Brodnickiego – członek zespołu,
- 4) Jerzy Anzel – dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Brodnicy – członek zespołu,
- 5) Justyna Ignalewska – dyrektor Domu Dziecka w Brodnicy – członek zespołu,
- 6) Adam Lewicki – dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Brodnicy – członek zespołu,
- 7) Zofia Błaszkiwicz – dyrektor Rodzinnego Domu Dziecka w Górznie,
- 8) Michał Pezler – zastępca dyrektora Brodnickiego Centrum Caritas w Brodnicy – członek zespołu,
- 9) Aneta Wiśniewska – przewodnicząca Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Brodnicy – członek zespołu,
- 10) Aleksandra Bykowska – dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodnicy – członek zespołu.

1.2 Charakterystyka Powiatu Brodnickiego

Powiat brodnicki położony jest w północno-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Został utworzony w ramach reformy administracyjnej w 1999 roku. Siedzibą władz powiatu jest miasto **Brodnica**, które liczy około 30 tys. mieszkańców. Obszar powiatu rozciąga się w dorzeczu Wisły i jej prawobrzeżnych dopływów Skrwy, Drwęcy i Osy. Od północy i wschodu graniczy z województwem warmińsko-mazurskim, a od południowego wschodu z województwem mazowieckim. Zajmuje obszar 1040,00 km², a liczba ludności zamieszkującej ten teren wynosi **79.023 osób** (źródło: GUS, 31.XII.2020 r.).

W granicach powiatu znajduje się 131 sołectw i 225 miejscowości.



W skład powiatu wchodzi 3 miasta i 10 gmin, w tym: 1 gmina miejska, 2 miejsko-wiejskie i 7 gmin wiejskich:

- miasta: Brodnica, Górzno, Jabłonowo Pomorskie,
- gminy miejskie: Brodnica,
- gminy miejsko-wiejskie: Górzno, Jabłonowo Pomorskie,
- gminy wiejskie: Bartniczka, Bobrowo, Brodnica, Brzozie, Osiek, Świdziebna, Zbiczno.



OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH GMIN – źródło
www.polskawliczbach.pl – Demografia w pigułce (źródło: GUS, 31.XII.2020)

Miasto Brodnica to 30-tysięczne miasto leżące nad rzeką Drwęcą, określane jest "**Bramą Mazur**". Pierwszy zapis dotyczący miasta Brodnicy pochodzi z 1298 roku. Historyczne centrum miasta leży na prawym (zachodnim) brzegu rzeki. W latach 1975-1998 miasto administracyjnie należało do województwa toruńskiego. Brodnica, jako pierwsze miasto w Polsce uzyskała znak **Zielonych Płuc** i tytuł Gmina Przyjazna Środowisku. Priorytetem w działaniu **władz miejskich** jest stworzenie mieszkańcom dobrych warunków do życia oraz rozwój gospodarczy i społeczny miasta. Stopa bezrobocia należy do najniższych w województwie, dzięki stworzeniu inwestorom odpowiednich warunków. Miasto jest ukierunkowane na rozwój budownictwa, handlu i usług oraz przemysłu.

Gmina Jabłonowo Pomorskie to gmina miejsko-wiejska położona jest w północno-zachodniej części powiatu brodnickiego. Zajmuje obszar o powierzchni 134,4 km². Teren ten zamieszkuje 9,5 tys. mieszkańców. Obszar gminy dzieli się na 16 sołectw. Największym miastem jest **Jabłonowo Pomorskie**, które położone jest wokół ważnego węzła kolejowego. Miasto liczy 3730 mieszkańców i stanowi lokalne centrum handlowo-usługowe dla gminy.

Gmina Górzno to gmina miejsko-wiejska położona jest w południowo-wschodniej części powiatu brodnickiego. Zajmuje obszar 119,7 km², który zamieszkiwany jest przez 3,931 osób. W skład gminy wchodzi 8 sołectw. Gmina usytuowana jest na uboczu głównych szlaków komunikacyjnych, jednak jej malownicze położenie zachęca do odwiedzin. To królestwo nieskażonej cywilizacją przyrody, pełne pięknego krajobrazu, malowniczych pagórków, lasów i jezior, wśród których do największych należą: **Górzno** (47ha), **Bryńskie Pld.** (29,7 ha), **Bryńskie Pln.** (27,9 ha).

Gmina Brodnica położona jest w centralnej części powiatu. Zajmuje obszar 126,9 km², który zamieszkuje 8,662 osoby. Teren gminy okala miasto Brodnicę, w której mieści się siedziba władz. Wiodącą funkcją gminy jest produkcja rolnicza prowadzona w około **1100 gospodarstwach rolnych**, ale powstają tu też ważne zakłady produkcyjne i usługowe pracujące na rzecz miasta.

Gmina Bobrowo położona jest w zachodniej części powiatu brodnickiego. To największa gmina w powiecie - zajmuje obszar 145,9 km², a zamieszkuje ją 6,337 mieszkańców. Gmina jest regionem typowo rolniczym, blisko 80% powierzchni stanowią użytki rolne. W skład gminy wchodzi 20 sołectw. Władze gminy znajdują się we wsi **Bobrowo**, o której wspominają pisma z 1222 roku. Na terenie gminy Bobrowo znajduje się 13 jezior.

Gmina Bartniczka położona jest we wschodniej części powiatu brodnickiego. Na terenie 83,4 km² zamieszkuje 4,08 mieszkańców. W skład gminy wchodzi 13 sołectw. Gmina ma kształt łukowy z kierunku południowo-zachodniego na wschód. Maksymalna szerokość obszaru gminy wynosi 6 km, a długość 21 km. Obszar gminy leży na pograniczu **Pojezierza Dobrzyńskiego i Garbu Lubawskiego**, zaś jej północny fragment leży w granicach Doliny Drwęcy. Powoduje to dwudzielny charakter obszaru gminy (wysoczyzna morenowa i dolina rzeczna). Siedzibą władz gminy jest wieś **Bartniczka**.

Gmina Świdziebnia położona jest w południowej części powiatu brodnickiego. Zajmuje obszar 103,7 km². Teren ten zamieszkuje 5,116 mieszkańców. To gmina typowo rolnicza. Na jej terenie znajduje się 150 ha plantacji i sadów. Ponad 17% powierzchni zajmują lasy, będące częścią **Górznieńsko-Lidzbarskiego Parku Krajobrazowego**. Gmina leży poza zasięgiem obszarów uprzemysłowionych i ma charakter typowo rolniczy. W jej skład wchodzi 16 sołectw. Rolę ośrodka administracyjnego w gminie pełni wieś **Świdziebnia**.

Gmina Brzozie położona jest w północno-wschodniej części powiatu brodnickiego. Zajmuje obszar 93,7 km², który zamieszkuje 3,828 osób. Na jej terenie znajduje się 11 sołectw i 21 miejscowości. Jest gminą wiejską, a użytki rolne zajmują 6898 ha. Znaczną część stanowią gospodarstwa o powierzchni 15-30 ha. Dominującymi sektorami gospodarki są: budownictwo, przemysł rolno-spożywczy, tartacznictwo, handel i usługi. Największą miejscowością gminy jest wieś **Brzozie**, która jest siedzibą władz gminy i pełni rolę wielofunkcyjnego ośrodka o zasięgu lokalnym. Około 85% powierzchni gminy Brzozie zajmują **tereny chronione**.

Gmina Zbiczno położona jest w północnej części powiatu brodnickiego. Zajmuje obszar 133,8 km², który jest zamieszkały przez 4,873 mieszkańców. W jej skład wchodzi 12 sołectw. Siedziba władz gminnych znajduje się we wsi **Zbiczno**. Gmina położona jest na terenie **Brodnickiego Parku Krajobrazowego**, który został utworzony w 1985 roku. Prawdziwym skarbem przyrody są jeziora, których na terenie gminy jest 30. Aż 42% powierzchni gminy Zbiczno stanowią lasy. Ich bogactwo sprzyja rozwojowi różnych form turystyki, takich jak turystyka wodna, piesza i rowerowa.

Gmina Osiek położona jest w południowej części powiatu brodnickiego. Zajmuje obszar 75,0 km², który zamieszkiwany jest przez 4,022 mieszkańców. W gminie funkcjonuje 17 sołectw. Osiek to gmina rolnicza, stanowiąca też zaplecze usługowo-handlowe dla rolnictwa. Posiada gleby, które charakteryzują się najwyższą jakością w powiecie. Położenie stanowi jej atut, bowiem znajduje się na ważnym szlaku komunikacyjnym w województwie kujawsko-pomorskim. Władze gminy znajdują się we wsi **Osiek**. Gmina położona jest na obszarze **Pojezierza Dobrzyńskiego**, a północno-zachodni jej kraniec wchodzi w skład Doliny Drwęcy.

1.3 Metodyka pracy nad strategią

Najpopularniejszą metodą planowania strategicznego jest Metoda Aktywnego Planowania Strategii (MAPS), której istotą jest założenie, że informacja i wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje, ale poszczególne jej elementy są nieskoordynowane oraz nieuporządkowane, a ponadto rozproszone w różnych instytucjach, organizacjach i umysłach lokalnych ekspertów. W związku z tym do prawidłowego opracowania kierunków działań zasadnym jest powołanie zespołu ekspertów rekrutujących się spośród osób kluczowych dla obszaru, dla którego budowana jest strategia. Powyższe spowodowało powołanie zespołu specjalistów, którzy to pod względem merytorycznym będą włączeni w tworzenie strategii rozwiązywania problemów społecznych. Powołany zespół z uwagi na obostrzenia związane z okresem pandemii nad kształtem strategii pracował zdalnie, wymieniając się swoimi uwagami na drodze „mailowej” oraz telefonicznie. Całość koordynowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Powstała w ten sposób „burza mózgów” zaowocowała przedstawioną wersją strategii.

Do strategii zastosowano następujące etapy planowania:

- analiza problemów,
- analiza celów,
- przegląd planowania strategii (mierniki),
- harmonogram działań.

Analiza SWOT

Analiza SWOT traktowana jest jako narzędzie analizy strategicznej służące do określenia najlepszych kierunków rozwoju badanego przedsięwzięcia ze względu na cel działania, w wyniku przeprowadzenia badania otoczenia przedsięwzięcia oraz jego wnętrza poprzez identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych czynników wobec przedsięwzięcia oraz zależności między nimi.

Istotą analizy jest:

1. Identyfikacja czynników które mogą wpływać na funkcjonowanie przedsięwzięcia oraz posegregowanie ich na cztery grupy:
 - **mocne strony - S (Strengths)** - mocna strona to czynnik wewnętrzny, czyli to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego przedsięwzięcia,
 - **słabe strony - W (Weaknesses)** - słaba strona to czynnik wewnętrzny, czyli to, co stanowi słabość, barierę, wadę przedsięwzięcia,
 - **szanse - O (Opportunities)** - szansa to czynnik zewnętrzny, czyli to, co stwarza dla analizowanego przedsięwzięcia szansę korzystnej zmiany,
 - **zagrożenia - T (Threats)** - zagrożenie to czynnik zewnętrzny, czyli to, co stwarza dla przedsięwzięcia niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.
2. Wskazanie najlepszego rozwiązania, kierunku działań do osiągnięcia celów przedsięwzięcia przy minimalizacji zagrożeń, ograniczaniu słabych stron oraz wykorzystaniu szans i mocnych stron.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
funkcjonowanie na terenie Powiatu jednostek pomocy społecznej	niski poziom wiedzy i zrozumienia dla pomocy społecznej
aktywnie działające organizacje pozarządowe	niedostateczna współpraca i brak koordynacji między instytucjami pomocowymi
możliwość dostosowania miejsc pracy dla niepełnosprawnych	występowanie barier architektonicznych w placówkach oświatowych
możliwość korzystania osób niepełnosprawnych ze środków PFRON	brak zawodowych rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego
funkcjonowanie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności	brak specjalistów we wszystkich jednostkach pomocowych (psycholog, pedagog)
możliwość podjęcia pracy przez osoby niepełnosprawne w Zakładzie Aktywności Zawodowej	mała liczba mieszkań socjalnych w stosunku do istniejących potrzeb,
możliwość korzystania osób z zaburzeniami psychicznymi z zajęć w Środowiskowym Domu Samopomocy	brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej
możliwość korzystania osób niepełnosprawnych z Warsztatów Terapii Zajęciowej	ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych	Brak systemu oraz niedostateczna współpraca w zakresie prowadzenia mieszkań wspieranych i treningowych dla osób niepełnosprawnych, bezdomnych oraz osób opuszczających pieczę zastępczą
Funkcjonowanie zawodowego rodzicielstwa zastępczego	
zatrudnienie specjalistów w jednostkach pomocowych -psycholog	
Funkcjonowanie czterech placówek opiekuńczo - wychowawczych	
Funkcjonowanie tzw. „trójkąta wsparcia” - jednostek pomocowych dla osób z niepełnosprawnościami (WTZ, ŚDS, ZAZ) na terenie nie tylko Powiatu ale na terenie jednego miasta	
Istniejąca baza i doświadczenia do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej	
Doświadczenie w realizacji zadań pomiędzy samorządem a sektorem pozarządowym	

<i>SZANSE</i>	<i>ZAGROŻENIA</i>
korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne Powiatu umożliwiające dostęp do większych aglomeracji,	postępująca degradacja wartości rodziny
rozwój, systemu szkolnictwa od szkół podstawowych do szkół wyższych,	kryzys finansów publicznych
koordynowanie pomocy społecznej na poziomie Powiatu	pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa, wzrost liczby osób z zaburzeniami psychicznymi, wzrost liczby osób ze stanami depresyjnymi (zwłaszcza osoby młode)
ciągłe podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych, koordynatorów pieczy zastępczej oraz innych osób zatrudnionych w jednostkach	ograniczone środki finansowe na pomoc dla osób niepełnosprawnych
możliwość korzystania ze środków pomocowych funduszy europejskich,	niewystarczające wsparcie finansowe nauki, oświaty, kultury, służby zdrowia i pomocy społecznej
współpraca z innymi Powiatami dotycząca przyjmowania dzieci z Powiatu Brodnickiego w przypadku braku miejsca w placówkach i rodzinach zastępczych	ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
spadek bezrobocia, z uwagi na rozwój firm z kapitałem zagranicznym	zbyt częste zmiany przepisów prawnych powodujące ograniczone możliwości działań długoterminowych w pomocy społecznej, oświacie, kulturze
rozwinięta infrastruktura dla osób niepełnosprawnych – ZAZ, ŚDS, DPS, WTZ	
	brak jednoznacznych przepisów dotyczących między innymi pomocy społecznej
Wprowadzenie programu 500+	ograniczone środki na doskonalenie zawodowe pracowników
	brak lokalu zastępczego i pomocy specjalistycznej dla rodziny w kryzysie
Krajowe programy zmieniające i rozwijające system usług społecznych - Programy- „Opieka wychowawcza”, Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej, „Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Trwający stan pandemii i prognozowane z nim zagrożenia związane ze sferą psychiczną i fizyczną(odosobnienie, zniechęcenie do współpracy, stany depresyjne, zerwanie więzi społecznych itp.)

Zmiana systemu usług społecznych – strategia dezinstytucjonalizacji	Zmieniająca się sytuacja demograficzna (wzrost liczby seniorów oraz zauważalny brak chętnych do pracy w zawodach pomocowych oraz w usługach społecznych)
Planowane inwestycje w pomocy społecznej- np. dzienny dom seniora	

2. Diagnoza problemów społecznych w Powiecie Brodnickim.

Główne problemy społeczne wytyczono na podstawie danych zgromadzonych z miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej na podstawie powodów przyznawania pomocy. Poniższa tabela ilustruje ilość osób i rodzin na przestrzeni lat 2018-2020 w trudnej sytuacji życiowej.

Powody trudnej sytuacji życiowej	2018	2019	2020
Ubóstwo	1367	1385	1363
Sieroctwo	1	1	2
Bezdomność	81	76	80
Potrzeba ochrony macierzyństwa	489	448	528
Bezrobocie	1203	1222	1160
Niepełnosprawność	1006	920	862
Długotrwała choroba lub ciężka choroba	731	759	778
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	474	445	412
Przemoc w rodzinie	46	39	57
Alkoholizm	105	93	118
Narkomania	5	5	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	18	22	17
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0
Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej	44	26	34
Kłęski żywiołowej lub ekologicznej	20	0	0

Jak wynika z powyższych danych głównym problemem społecznym w naszym powiecie w latach 2018-2020 jest ubóstwo, z tego tytułu objęto pomocą 4.115 rodzin, następnie bezrobocie 3.585 i na trzecim miejscu niepełnosprawność z liczbą 2.788 rodzin objętych pomocą. W odniesieniu do lat ubiegłych, odnotowano w ostatnich trzech latach wzrost liczby osób, które otrzymują wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby – 2.268 rodzin.

Zgodnie z danymi PUP w dniu 31.12.2020 r. było zarejestrowanych 2.597 osób bezrobotnych w tym 1.422 kobiet i 796 mężczyzn. Stopa bezrobocia na ostatni dzień grudnia 2020 r. wynosiła 8,2 %. Tak, więc, osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia stanowiło 55,32 % ogółu bezrobotnych w powiecie. Jednakże należy wskazać, że definicja pojęcia bezrobocia w pomocy społecznej różni się od pojęcia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W pomocy społecznej osobą bezrobotną jest osoba, która nie posiada żadnej pracy nawet tymczasowej i nie musi być zarejestrowana w PUP, żeby otrzymać pomoc z OPS.

2.1 Niepełnosprawność i osoby w podeszłym wieku.

Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

Zespoły do spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzekają o:

- niepełnosprawności (w przypadku dzieci do 16. r.ż.),
- stopniu niepełnosprawności (w przypadku osób powyżej 16 r.ż.),
- wskazaniach do ulg i uprawnień.

Podstawą uznania osoby, która nie ukończyła 16. roku życia za niepełnosprawną są następujące kryteria:

- przewidywany okres trwania upośledzenia stanu zdrowia z powodu stanów chorobowych (określonych w rozporządzeniu) przekraczający 12 miesięcy,
- niezdolność do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych dziecka, takich jak: samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem, powodująca konieczność zapewnienia stałej opieki lub pomocy w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w danym wieku,
- znaczne zaburzenia funkcjonowania organizmu, wymagające systematycznych i częstych zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych w domu bądź poza nim.

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 r.ż.

Orzeczenie określa się jeden z trzech stopni niepełnosprawności:

- a. **Znaczny stopień niepełnosprawności:** osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagająca, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Niezdolność do samodzielnej egzystencji to naruszenie sprawności organizmu, które uniemożliwia danej osobie samodzielne zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych (samoobsługa, poruszanie się, komunikacja).
- b. **Umiarkowany stopień niepełnosprawności:** osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagająca czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.
- c. **Lekki stopień niepełnosprawności:** osoba o naruszonej sprawności organizmu, która powoduje w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Zaliczenie do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie wyklucza zatrudnienia danej osoby na otwartym rynku pracy, czyli poza zakładami pracy chronionej. Pracodawca chcący zatrudnić osoby o takim stopniu niepełnosprawności musi przystosować stanowisko pracy do ich potrzeb. Kontrolę nad zapewnieniem przez pracodawcę odpowiednich warunków sprawuje Państwowa Inspekcja Pracy.

Posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień w pierwszej kolejności określa status osoby nim dysponującej jako osoby niepełnosprawnej w sensie prawnym. Ponadto pozwala korzystać, po spełnieniu określonych warunków, z szeregu form pomocy, do których należą m.in.:

- w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia – możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia (w tym w zakładach aktywności zawodowej i zakładach pracy chronionej), możliwość uczestnictwa w szkoleniach (w tym specjalistycznych), korzystania ze ściśle określonych przywilejów pracowniczych (m.in.: prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, dłuższej przerwy w pracy, krótszego wymiaru czasu pracy), możliwość wsparcia działalności gospodarczej lub rolniczej;
- w zakresie rehabilitacji społecznej – możliwość uczestniczenia w terapii zajęciowej realizowanej w warsztatach terapii zajęciowej oraz możliwość uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych;
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby;

- ulgi w podatkach, zniżki w komunikacji, zwolnienie z opłat radiowo-telewizyjnych (abonamentu);
- usługi socjalne, opiekuńcze, terapeutyczne i rehabilitacyjne świadczone przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
- uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego i innych świadczeń rodzinnych (np. dodatków do zasiłku rodzinnego związanych z niepełnosprawnością) oraz do zasiłku stałego z pomocy społecznej.

Liczbę wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w stopniu niepełnosprawności na terenie powiatu brodnickiego obrazuje poniższa tabela.

	2018	2019	2020
Ogólna liczba złożonych wniosków	2122	2082	1906
Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	313	307	329
Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w tym:	1770	1726	1625
Lekki stopień niepełnosprawności	425	442	419
Umiarkowany stopień niepełnosprawności	807	743	715
Znaczny stopień niepełnosprawności	468	480	430
Liczba wydanych legitymacji osoby niepełnosprawnej	370	366	290

Opracowano na podstawie danych statystycznych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Brodnicy

Poniższa tabela obrazuje wzrost wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i spadek orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w roku 2020, w porównaniu do roku 2018 i 2019. Spadek liczby wydanych orzeczeń w roku 2020 spowodowany był wprowadzeniem stanu pandemii COVID-19 oraz wprowadzeniem w życie ustawy z dnia 02.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.), która to ustawa wprowadzała przepisy epizodyczne, które obowiązują w szczególnym stanie epidemii. Stosownie do art. 15 h ust. 1 ustawy, orzeczenia o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności wydane na czas określony, zachowują swoją ważność od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do upływu 60. dnia od odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, nie dłużej jednak niż do dnia wydania nowego orzeczenia. Należy zaznaczyć, że część osób orzekanych, korzysta z tego uprawnienia i nie składa wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności. Na podstawie danych opracowanych przez Powiatowy Zespół ds.

Orzekania o Niepełnosprawności można wskazać, iż najczęściej wydano orzeczeń z symbolem przyczyny niepełnosprawności 05-R (schorzenia narządu ruchu) oraz 07-S (choroby układu krążenia i oddechowego). W 2020 r. najczęściej osób (powyżej 16 roku życia) legitymowało się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w grupie 60+. Orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności określone symbolem przyczyny niepełnosprawności 02-P (choroby psychiczne) stanowią duży odsetek wydanych orzeczeń (należy zaznaczyć, że nastąpił wzrost wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia z określeniem symbolu przyczyny 02-P i 12-C w porównaniu z ubiegłymi latami oraz nastąpiło ograniczenie możliwości dostępu do specjalistów dla tej grupy wiekowej z w/w zaburzeniami). Pozostałe znaczenie symboli: 01-U – upośledzenie umysłowe, 03-L- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O- choroby narządu wzroku, 06-E- epilepsja, 08 –T – choroby układu pokarmowego, 09- M- choroby układu moczowo –płciowego, 0-10 – schorzenia neurologiczne, 11-I- inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, 12-C- całościowe zaburzenia rozwojowe.

Poniżej przedstawiamy dane za rok 2020 z podziałem na przyczyny niepełnosprawności.

2020 – Osoby powyżej 16 roku życia.

Symbole *		Stopień niepełnosprawności			Wiek			
		znaczący	umiarkowany	Lekki	16- 25	26-40	41-60	60 i więcej
1.	01-U	19	30	0	24	24	1	0
2.	02-P	38	107	25	23	43	50	54
3.	03-L	6	29	39	7	3	22	42
4.	04-O	10	11	8	1	4	7	17
5.	05-R	122	328	225	20	52	248	355
6.	06-E	1	10	6	2	8	6	1
7.	07-S	68	78	55	1	8	48	144
8.	08-T	36	14	12	3	4	22	33
9.	09-M	35	23	5	2	5	18	38
10.	10-N	57	56	15	8	10	47	63
11.	11-I	32	25	29	10	8	42	26
12.	12-C	6	4	0	9	1	0	0
	Razem	430	715	419	110	170	511	773

Opracowano na podstawie danych statystycznych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Brodnicy.

2020 – Dzieci poniżej 16 roku życia.

Symbole *		Razem liczba orzeczeń	Wiek			Płeć	
			0-3	4-7	8-16	K	M
1.	O1-U	22	0	1	21	10	12
2.	O2-P	<u>31</u>	0	6	25	10	21
3.	O3-L	35	10	10	15	14	21
4.	04-O	9	5	1	3	5	4
5.	05-R	47	9	10	28	23	24
6.	06-E	12	2	4	6	5	7
7.	07-S	<u>21</u>	13	1	7	8	13
8.	08-T	3	1	1	1	0	3
9.	09-M	11	3	3	5	6	5
10.	10-N	<u>18</u>	13	4	1	6	12
11.	11-I	32	1	11	20	11	21
12.	12-C	47	7	15	25	7	40
	Razem	288	64	67	157	105	183

Opracowano na podstawie danych statystycznych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Brodnicy.

Od dnia 1 lipca 2014 r. na Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Brodnicy został nałożony obowiązek wydania kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Celem zmiany ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw, było zapewnienie osobom niepełnosprawnym, mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, realnego dostępu do przystosowanych miejsc parkingowych.

Na koniec 2020 roku wydanych zostało:

- 446 kart parkingowych – dla osób niepełnosprawnych,
- 2 karty parkingowe – dla placówek.

Rehabilitacja społeczna

Zadania powiatu w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych określa art. 35a ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Zadania finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym, jest skierowana do dorosłych osób niepełnosprawnych oraz do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Do form aktywności w ramach rehabilitacji społecznej zalicza się:

1. Warsztaty Terapii Zajęciowej - celem działania Warsztatów jest rehabilitacja społeczna i zawodowa zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. W Warsztacie prowadzona jest rehabilitacja społeczna uczestników mająca na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. W Powiecie Brodnickim działa jeden Warsztat Terapii Zajęciowej od 1998 r. W warsztacie funkcjonuje 10 grup terapeutycznych, w każdej z nich uczestniczy po 5 osób niepełnosprawnych łącznie w warsztacie jest 50 uczestników. Środki na działalność WTZ na przestrzeni ostatnich trzech lat kształtują się w następujący sposób:

Lp.	Lata	Środki wydatkowane z PFRON	Środki wydatkowane z Powiatu
1.	2018	829 800,00 zł	92 200,00 zł
2.	2019	904800,00 zł	100 533,00 zł
3.	2020	1 024 800,00 zł	113 867,00 zł

Przedstawione dane w powyższej tabeli pokazują, iż dofinansowanie na działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w przeciągu lat 2018 - 2020 wzrosła o 21 667,00 zł dofinansowania ze strony Powiatu.

2. Turnusy rehabilitacyjne – uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym jest podobną formą do pobytu w sanatorium, jednak nie jest świadczeniem zdrowotnym; w założeniu ma wspomagać rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych; polega na zorganizowanej aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Jego program powinien zawierać elementy rehabilitacji odpowiedniej do rodzaju schorzeń oraz obejmować zajęcia kulturalno-oświatowe, sportowo-rekreacyjne oraz inne wynikające ze specjalistycznego rodzaju turnusu, z uwzględnieniem zajęć indywidualnych grupowych. Turnusy dofinansowywane są przez powiatowe (miejskie) centra pomocy rodzinie (PCPR) ze środków PFRON.

Poniższa tabela przedstawia dofinansowanie na przestrzeni lat 2018- 2020.

Lp.	Lata	Osoby dorosłe			Dzieci		
		Ilość osób	opiekun	kwota	Ilość osób	opiekun	Kwota
1.	2018	41	30	80 971,00 zł	23	23	51 862,00 zł
2.	2019	57	16	89 267,00 zł	26	25	61 448,00 zł
3.	2020	67	23	106 960,00 zł	2	2	4 738,00 zł

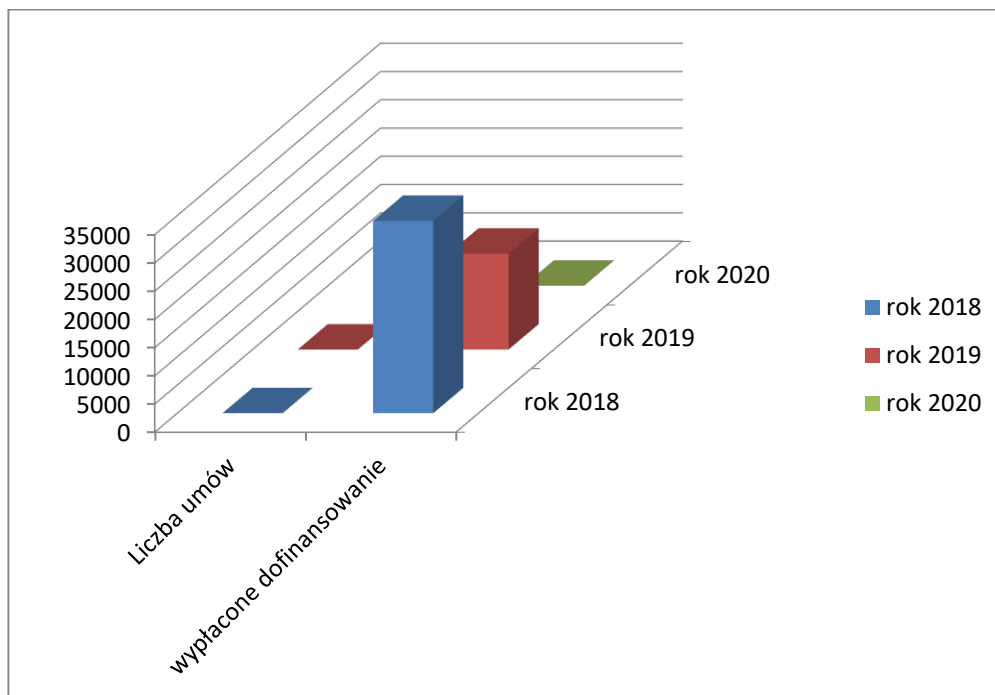
3. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych - bardzo ważną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz włączania ich do życia społecznego odgrywa organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki. Tego typu działania zwiększają aktywność niepełnosprawnych i przyspieszają proces ich integracji społecznej.

O dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Dofinansowanie to przyznawane jest na pisemny wniosek, złożony na odpowiednim formularzu, do właściwego urzędu. Termin złożenia wniosku upływa 30 listopada roku poprzedzającego realizację zadań.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy już od kilku lat corocznie realizuje w/w zadanie dzięki czemu uczestnicy tych spotkań podnoszą swoje siły psychofizyczne, indywidualnie lub zbiorowe. Poniższa tabelka ukazuje jak na przestrzeni ostatnich trzech lat kształtowało się powyższe zadanie.

Lp.	Lata	Ilość zawartych umów	Kwota wydatkowana
1.	2018	8 umów	34 054,00 zł
2.	2019	4 umów	16 946,00 zł
3.	2020	0 umów	0 zł

W roku 2020 z powodu pandemii nie realizowano zadania jednak złożono na ten rok 6 wniosków, natomiast na rok 2021 złożono koniec roku 7 wniosków i 6 zrealizowano.



Przedstawiona tabela wraz z wykresem ukazują, iż na przestrzeni lat 2018 – 2020 nastąpiła tendencja spadkowa w realizacji zadania. Przy czym trzeba podkreślić, iż rok 2020 był rokiem wyjątkowym, ponieważ z powodu pandemii wirusa COVID – 19 i wprowadzonych restrykcji z nim związanych, nie było możliwości realizacji w/w zadania.

Do form pomocy osobom niepełnosprawnym w ramach rehabilitacji społecznej zalicza się:

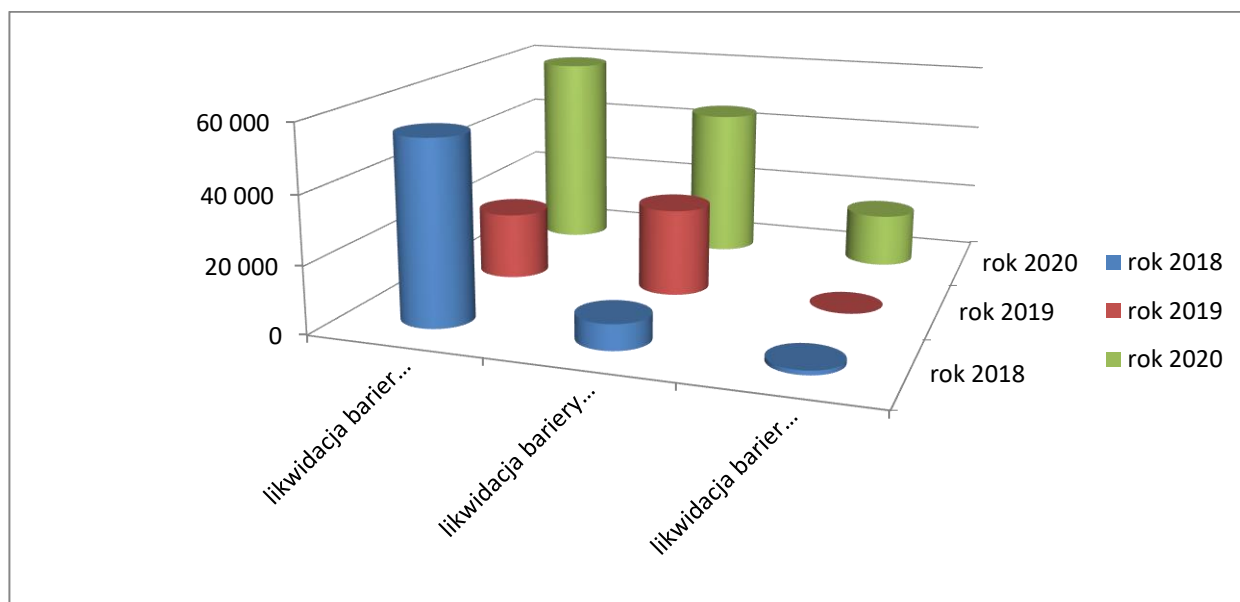
1. Likwidacja barier- dofinansowanie powyższego zadania ma na celu umożliwienie lub w znacznym stopniu ułatwienie osobie niepełnosprawnej wykonanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. O dofinansowanie do powyższego zadania mogą ubiegać się:

- na likwidację barier architektonicznych - osoby niepełnosprawne (posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, orzeczenie o niepełnosprawności bądź wypisy z treści orzeczeń ZUS, KIZ, KRUS – wydane przed dniem 1 stycznia 1998 roku), które mają trudności w poruszaniu się, są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują.
- na likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się - osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Realizacja w/w zadań ma umożliwić lub w znacznym stopniu ułatwić osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem

Poniższa tabela oraz wykres ukazują jak powyższe zadania kształtowały się na przestrzeni 2018 – 2020 roku.

Lp.	Lata	Cel dofinansowania	Liczba osób niepełnosprawnych/ umów	Kwota wydatkowana
1.	2018	likwidacja barier architektonicznych	16 osób	54 666,00 zł
		likwidacja barier technicznych	3 osób	7 700,00 zł
		likwidacja barier w komunikowaniu się	1 osoby	1 300,00 zł
2.	2019	likwidacja barier architektonicznych	4 osób	20 000,00 zł
		likwidacja barier technicznych	9 osób	26 000,00 zł
		likwidacja barier w komunikowaniu się	0 osób	0,00 zł
3.	2020	likwidacja barier architektonicznych	11 osób	58 988,00 zł
		likwidacja bariery technicznych	11 osób	45 000,00 zł
		likwidacja barier w komunikowaniu się	7 osób	16 000,00 zł

Na przestrzeni ostatnich trzech lat według przedstawionych danych zauważalny jest spadek przyznawanych środków na likwidację barier architektonicznych. Natomiast odnotowano wzrost wypłat na likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się, z uwagi na zwiększoną potrzebę cyfryzacji i dostępu do pracy i nauki zdalnej, szczególnie w czasie pandemii COVID-19. Powyższe dane przedstawia poniższy wykres.



2. Uzyskanie przedmiotów ortopedycznych - Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek o dofinansowanie ze środków Państwowego Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, jeżeli posiada aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności: znacznym, umiarkowanym, lekkim, lub orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, orzeczenie o niepełnosprawności wydane przed 16 rokiem życia, lub orzeczenie o stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydanym przed 1 stycznia 1998 r.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosi:

- a) do 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany;
- b) do 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie przedmiotów i środków, jeżeli cena jest wyższa niż ustalony limit, Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny wynosi do 80% kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Poniższa tabela przedstawia liczby i koszty realizacji tego zadania:

Lp.	Rok	Liczba osób/Dorośli	Kwota wydatkowana	Liczba osób/dzieci	Kwota wydatkowana
1.	2018	525	249 55800 zł	81	104 902,00 zł
2.	2019	782	386 373,00 zł	91	85 663,00 zł
3.	2020	683	425 298,00 zł	73	114 633,00 zł

Według powyższych danych na przełomie 2018 – 2020 rok zanotowano wzrost przyznawanych dofinansowań do zaopatrzenia dla osoby niepełnosprawnej.

Środki przyznawane na w/w zadanie są z roku na rok wyższe z uwagi na większe zapotrzebowanie osób niepełnosprawnych na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze np. aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie, protezy, ortezy, pieluchomajtki.

Osoby w podeszłym wieku - pojęcie starości jest względne, bowiem nie zawsze wiek metrykalny odpowiada biologicznemu. Charakterystyczną cechą populacji osób w wieku podeszłym jest jej heterogenność.

Według tradycyjnej klasyfikacji WHO:

wiek podeszły (60.–75. rok życia),

starczy (75–90 lat),

sędziwy (powyżej 90. roku życia).

W Polsce:

starszy wiek (65–75 lat),

wiek podeszły (od 76. do 85. roku życia),

sędziwy (powyżej 85 lat).

We współczesnych koncepcjach psychologicznych wskazuje się na ciągłość rozwoju człowieka przez całe życie. Takie ujęcie rozwoju dobrze odzwierciedla to, co dokonuje się w okresie starości - długim ze względu na liczbę lat i zróżnicowanym ze względu na kierunek oraz zakres dokonujących się przemian. W literaturze psychologicznej zwraca się uwagę na najczęściej doświadczane pozytywne i negatywne aspekty okresu starości. Do pierwszych zaliczają m.in.: satysfakcję z przejścia na emeryturę, zadowolenie związane z możliwością opieki nad dziećmi i wnukami, możliwość dokonania zmian we własnym życiu, większą zdolność wartościowania różnych sytuacji, rezygnacji z tych form aktywności i celów, które nie łączą się z satysfakcją. Ważną pozytywną cechą jest mądrość życiowa - obiektywny, choć nie uniwersalny atrybut starości.

Wzrost odsetka osób starych w społeczeństwie Polski nabiera coraz większego tempa. Do roku 2035 udział osób w wieku 65 i więcej lat (65 lat powszechnie przyjmuje się jako umowną granicę starości) zbliży się do ¼. Proces demograficznego starzenia się ludności przebiegać będzie nierównomiernie, w większym stopniu kształtując strukturę demograficzną mieszkańców miast. Zgodnie z prognozą GUS, w miastach będzie znacznie wyższy odsetek osób w wieku 80 i więcej lat. Wskazuje to na potencjalnie większe zapotrzebowanie na różne pomocy i wsparcia dla najstarszych mieszkańców miast.

Tabela 1. Odsetek ludności w wieku 65+ w Polsce w 2035 r. według miejsca zamieszkania i płci

Grupa wieku	Ogółem			Miasto			Wieś		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
65+	23,2	19,7	26,5	24,3	20,1	27,9	21,7	19,1	24,3
75+	12,5	9,5	15,3	13,8	10,2	16,9	10,7	8,5	12,8
80+	7,2	5,0	9,2	8,1	5,6	10,4	5,8	4,1	7,4
85+	3,1	1,9	4,2	3,5	2,2	4,7	2,4	1,5	3,3

Do najważniejszych przyczyn wzrostu odsetka osób starych w społeczeństwie należą przede wszystkim wydłużanie czasu trwania ludzkiego życia oraz spadek liczby urodzeń.

Do czynników, które będą determinowały skalę i strukturę zadań polityki adresowanej do starszego pokolenia i osób starszych należą m.in.

- dostęp do świadczeń zdrowotnych,
- poziom wykształcenia,
- skala aktywności społecznej, w rodzinie oraz najbliższym otoczeniu i aktywności zawodowej,
- zakres konsumpcji dóbr i usług, tak finansowanych z budżetu gospodarstwa domowego, jak i ze środków publicznych,
- rozwój pomocy środowiskowej w formie usług,
- rozwój kompleksowej opieki długoterminowej,
- realizacja procesów (re)integracji społecznej różnych grup świadczeniobiorców,
- wsparcie dla rodzin opiekujących się osobami niesamodzielnymi.

Na terenie Naszego Powiatu funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej ul. Wiejska 1 – dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Domy Pomocy Społecznej świadczą, na poziomie obowiązującego standardu osobom wymagającym całodobowej opieki w związku z wiekiem lub chorobą, następujące usługi: bytowe, opiekuńczo – wspomagające, edukacyjne (w formach i zakresie wynikającym z indywidualnych potrzeb) oraz umożliwianie korzystania ze świadczeń przysługujących z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Liczba osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej w latach 2018 - 2020

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba miejsc w domu pomocy społecznej	46	46	46
Liczba osób umieszczonych	8	9	7
Dofinansowanych z budżetu państwa	11	9	5
Niedofinansowanych z budżetu państwa	35	37	41
Koszt utrzymania w DPS - miesięcznie	3.588,70 zł.	3.813,64 zł.	4.196,53 zł.

Podział wiekowy osób umieszczonych w 2020 r.

Do 18 lat	0
Od 19 do 40 lat	1
Od 41 do 60 lat	7
Od 61 do 74 lat	18
Powyżej 74 lat	20

Na dzień 31 grudnia 2020 r. były 24 osoby oczekujące na umieszczenie w DPS.

Ważnym elementem polityki senioralnej są dzienne domy pobytu- finansowane ze środków własnych gmin, jak również ze środków rządowych w ramach programu „Senior +”. W Powiecie Brodnickim funkcjonuje kilka dziennych domów pobytu, jak również w 2023 roku uruchomiony zostanie Dzienny Dom Pobytu Seniora Senior+ w Brodnicy. Dzielne domy to ośrodki wsparcia, które zapewniają kilkugodzinną opiekę w tym posiłki, zajęcia ruchowe, kulturalne artystyczne czy edukacyjne. Stanowią bogatą ofertę usług społecznych dla osób w starszym wieku, mogą być również włączone do systemu wsparcia w ramach asystentury osoby niepełnosprawnej.

Środowiskowy Dom Samopomocy

W ramach zadań zleconych Brodnickie Centrum „Caritas”, zajmuje się prowadzeniem **Środowiskowego Domu Samopomocy**, który jest ośrodkiem wsparcia dla osób, które z powodu przewlekłej psychicznej choroby lub głębszej niepełnosprawności intelektualnej – upośledzenia umysłowego, mających poważne trudności w życiu codziennym, wymagają pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Dom jest przeznaczony dla osób powyżej 18-go roku życia z terenu Powiatu Brodnickiego. Zajęcia w

ośrodki prowadzone są przez 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, świadczone poprzez zajęcia terapeutyczne, zajęcia rehabilitacyjne, zajęcia rekreacyjno-kulturalne, zajęcia edukacyjne. W latach 2019-2020 Dom zwiększył liczbę o 5 miejsc i w roku 2020 i w 2021 ze wsparcia korzysta 50 osób.

W sumie środki na działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w roku 2020 wynosiły 1 076 084,00 zł. i jest to dotacja przyznana decyzją Wojewody Kujawsko – Pomorskiego.

Na dzień 31 grudnia 2020 znajdowała się 1 osoba oczekująca na skierowanie do ŚDS, natomiast w całym roku 2020 zostało umieszczonych 9 osób.

2.2 Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Współpraca Powiatu Brodnickiego z organizacjami pożytku publicznego odbywa się w oparciu o zapisy:

- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 tj.), formy i zasady współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi precyzuje art. 5 ustawy,
- ustawy *o samorządzie powiatowym* z dnia 5 czerwca 1998 r. (Dz. U. z 2020, poz. 920 tj.) – zgodnie z art. 4, ust. 1 pkt 22 powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie współpracy działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych* z dnia 27 sierpnia 1997 r. (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 426 z późn. zm.) – zgodnie z art. 35a, ust. 1, pkt 6 do zadań powiatu należy współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób,
- corocznie uchwalanego i konsultowanego *Programu współpracy Powiatu Brodnickiego z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego*.

Współpraca Powiatu Brodnickiego z organizacjami pozarządowymi ma charakter finansowy (polegający na udzielaniu dotacji organizacjom, które w wyniku postępowania konkursowego wykonują zadania publiczne) i pozafinansowy (oparty na wymianie informacji, konsultacjach). Współpraca o charakterze finansowym odbywa się w postaci powierzenia wykonania zadania publicznego oraz udzielenia dotacji na finansowanie ich realizacji bądź wspierania wykonania zadań publicznych poprzez udzielanie dofinansowania ich realizacji.

Powiat Brodnicki w latach 2018 – 2020 oraz 2021 – 2023 wykonując zadanie z zakresu administracji rządowej jaką jest prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ogłaszał otwarte konkursy na realizację tego zadania przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Zadanie to realizuje Brodnickie Centrum „Caritas”, które po otrzymaniu dotacji od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie naszego powiatu. Ośrodek ten wspiera osoby, które z powodu przewlekłej psychicznej choroby lub głębszej niepełnosprawności intelektualnej – upośledzenia umysłowego - mają

poważne trudności w życiu codziennym i wymagają pomocy oraz opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Powiat Brodnicki przystąpił także do realizacji resortowego Programu „Opieka Wytchnieniowa – poradnictwo specjalistyczne” edycje 2019, 2020 i 2021 oraz po raz pierwszy w 2021 r. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”. Realizacją tych zadań publicznych zajmuje się Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Volvo Vivere” z Brodnicy. Prowadzenie na terenie Powiatu Brodnickiego opieki wytchnieniowej – specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i zapewnienie wsparcia w zakresie nauki rehabilitacji pozwoli wyjść naprzeciw problemom z jakimi borykają się rodzice i opiekunowie osób niepełnosprawnych. Natomiast ideą programu asystenta jest m.in. poprawa jakości życia dorosłej osoby niepełnosprawnej, ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności społecznej, celem umożliwienia jej jak najbardziej niezależnego życia.

Organizacje pozarządowe mają również możliwość pozyskania dofinansowania na realizację zadań publicznych w obszarze kultury, kultury fizycznej czy turystyki.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Powiat Brodnicki współpracuje w zakresie organizacji różnego rodzaju przedsięwzięć dla osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Brodnickiego.

Głównym celem powyższej współpracy jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami, poprawienie ich jakości życia, a także promowanie sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych. Dzięki współpracy władz powiatowych i gminnych z organizacjami pozarządowymi, umacniane jest partnerstwo pomiędzy powiatem, a tymi organizacjami. Powiat Brodnicki jest otwarty na współpracę z organizacjami pozarządowymi i zawsze wspiera przedsięwzięcia, które mają na celu likwidowanie różnego rodzaju barier oraz służące integracji mieszkańców Powiatu Brodnickiego.

W latach 2018 – 2020 Powiat Brodnicki współpracował z następującymi organizacjami pozarządowymi: Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Od Nowa”, Brodnickie Centrum „Caritas im. Biskupa Jana Chrapka, Fundacją Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Volvo Vivere” oraz z Towarzystwem Rodziców Dzieci Specjalnej Troski.

2.3 Piecza zastępcza

Na podstawie art. 76 ust. 1 ustawy oraz zarządzeniem Starosty Brodnickiego nr 24/2011 z dnia 28 października 2011 r. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy** zostało wyznaczone organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Przy Centrum działa Zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej. Aktualnie w skład zespołu wchodzi: koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie dwóch osób, dwoje specjalistów pracy z rodziną, konsultant ds. pieczy rodzinnej i instytucjonalnej oraz dla potrzeb pieczy zastępczej psycholog zatrudniony na podstawie umowy zlecenia.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Może być pełniona w formie rodzinnej: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna), rodzinny dom dziecka oraz w formie instytucjonalnej: placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-

terapeutyczna oraz interwencyjny ośrodek preadopcyjny. Piecza zastępcza zapewnia realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka. Bardzo ważne jest przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji. W pieczy zastępczej dzieci umieszczone zdobywają umiejętności społeczne, a także zaspokajane są potrzeby emocjonalne dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza na terenie Powiatu Brodnickiego

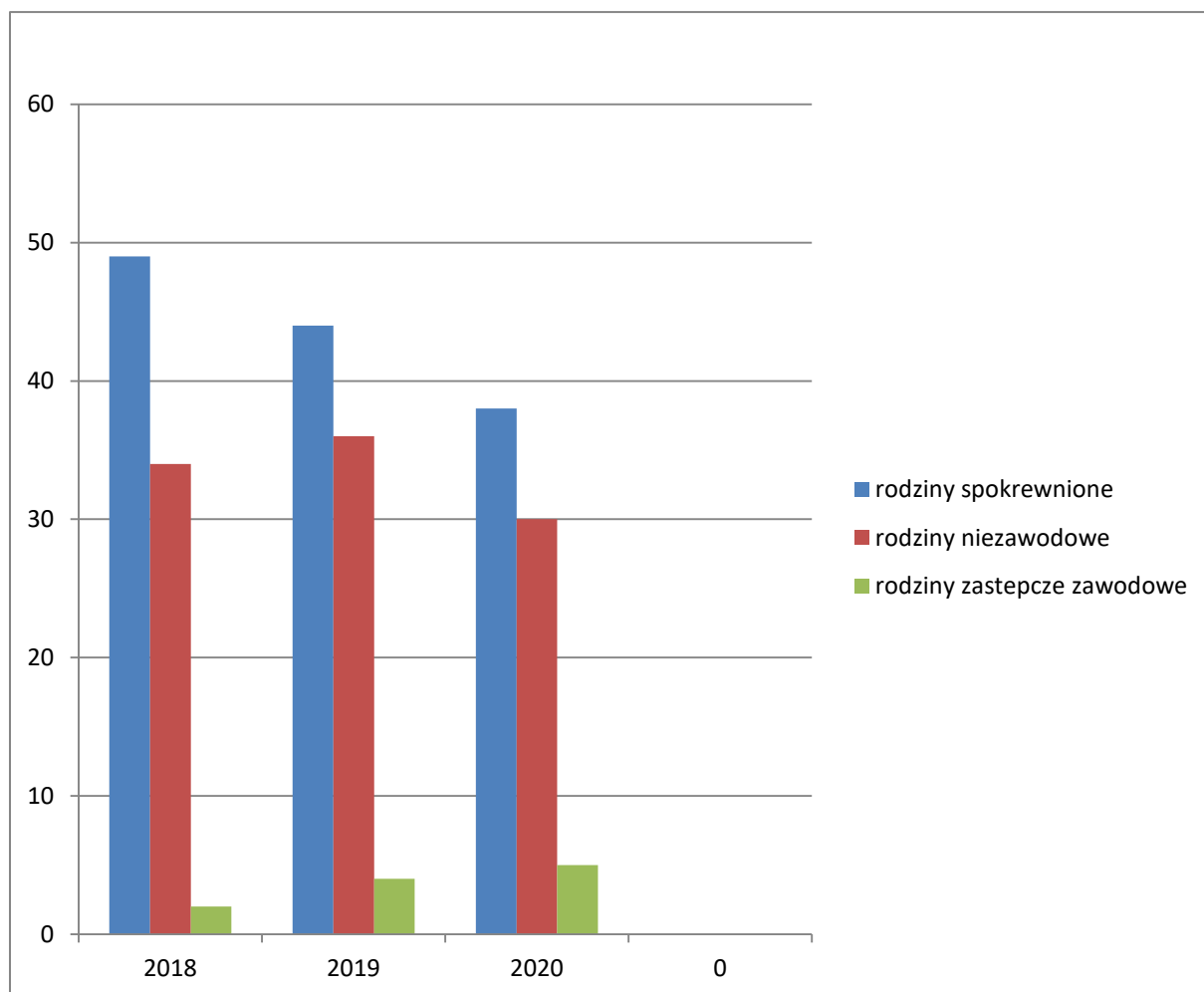
Na terenie Powiatu Brodnickiego na dzień 31 grudnia 2020 r. było 73 rodzin zastępczych, w których przebywało 112 dzieci: w tym 38 spokrewnionych rodzin zastępczych liczba dzieci w tym rodzinach wynosiła 47, 30 niezawodowych rodzin zastępczych, w których było 46 wychowanków i 5 zawodowych rodzin zastępczych, w których przebywało 19 dzieci.

Podsumowując w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu przebywało 112 wychowanków.

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Brodnickim w latach 2018 – 2020 na ostatni dzień roku.

Typ rodziny zastępczej	2018	2019	2020 na dzień 31.12.2020
Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	49	44	38
Rodziny zastępcze niezawodowe	34	36	30
Rodziny zastępcze zawodowe	2	4	5

Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Brodnickim w latach 2018 – 2020



Jak wynika z przedstawionych danych w dalszym ciągu najwięcej jest rodzin spokrewnionych, które najczęściej tworzą dziadkowie dziecka rzadziej rodzeństwo.

Jednakże w ciągu roku rodziny zastępcze zostają rozwiązane z różnych przyczyn np. powrotu dziecka do domu rodzinnego, usamodzielnienia się wychowanka, adopcji. W latach 2018 – 2020 powstało 20 rodzin przy rozwiązaniu 34. W latach 2019 – 2020 przybyła jedna rodzina zastępcza zawodowa. W chwili obecnej na terenie powiatu brodnickiego funkcjonuje 5 rodzin zastępczych zawodowych, w których umieszczonych jest 19 dzieci.

Liczba rodzin zastępczych powstałych i rozwiązanych w latach 2018-2020

2018			2019			2020 do dnia 31.12.2020		
Liczba rodzin	Liczba rozwiązanych rodzin zastępczych	Liczba powstałych rodzin	Liczba rodzin	Liczba rozwiązanych rodzin zastępczych	Liczba powstałych rodzin	Liczba rodzin	Liczba rozwiązanych rodzin zastępczych	Liczba powstałych rodzin
85	9	8	84	15	3	73	10	9

W przypadku rodzin niewydolnych wychowawczo, w których rodzice biologiczni nie podejmują żadnych kroków w celu poprawienia sytuacji oraz nie mogą lub nie potrafią wypełnić swoich obowiązków rodzicielskich, dochodzi często do sytuacji, w której decyzją sądów rodzinnych zostaje im ograniczona, zawieszona lub odebrana władza rodzicielska. Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą być objęte pomocą asystenta rodziny lub kuratora. Jednakże w przypadku dalszej niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców dziecko na podstawie orzeczenia sądu zostaje umieszczone w pieczy zastępczej.

Celem reformy w systemie pieczy zastępczej jest spowodowanie wzrostu zawodowego rodzicielstwa zastępczego, przy jednoczesnym przekształcaniu placówek opiekuńczo – wychowawczych, do 14 wychowanków. Jednym z podstawowych działań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest promocja, nabór i szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych. W dalszym ciągu najbardziej odczuwalną luką w zawodowym rodzicielstwie zastępczym na terenie powiatu jest brak rodziny zastępczej pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego.

Pobyt w rodzinie zastępczej jak również w placówce powinien mieć charakter przejściowy. Osoby sprawujące bezpośrednią opiekę nad dzieckiem jak również instytucje zajmujące się wsparciem rodziny winny współdziałać z rodziną naturalną w celu powrotu dziecka.

W przypadku braku możliwości umieszczenia małoletnich dzieci na terenie naszego powiatu, w takich sytuacjach zawiera się porozumienie z danym powiatem o zwrot kosztów utrzymania dziecka. Obecnie 10 małoletnich przebywa w zawodowych rodzinach zastępczych, 12 małoletnich przebywa w niezawodowych rodzinach zastępczych, a 5 dzieci w spokrewnionych rodzinach zastępczych oraz 4 dzieci w rodzinnym domu dziecka. Łącznie poza powiatem przebywa 31 dzieci. Podobna sytuacja zachodzi w przypadku umieszczeń w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W roku 2019 z uwagi na brak miejsc w pieczy instytucjonalnej na terenie naszego powiatu zostało umieszczone liczne rodzeństwo – 6 osób w placówce opiekuńczo – wychowawczej poza terenem powiatu brodnickiego. W ostatnich trzech latach liczba dzieci, które przebywały w placówkach poza powiatem wynosiła 26, z czego 3 usamodzielniało się i zaczęło prowadzić swoje gospodarstwo na terenach różnych powiatów.

W 2018 r. w Domach Dziecka Nr 1 i 2 w Brodnicy przebywało łącznie 27 dzieci (w tym 18 z naszego powiatu), w Rodzinnym Domu Dziecka w Górninie - 7 dzieci (wszystkie z naszego powiatu) oraz 7 dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka w Fiałkach (3 dzieci z naszego powiatu).

W 2019 r. w DD Nr 1 i 2 w Brodnicy przebywało w sumie 24 dzieci (w tym 17 dzieci z naszego powiatu), w RDD w Górninie – 7 dzieci, które pochodziły z naszego powiatu oraz w RDD w Fiałkach było 7 dzieci (w tym 4 dzieci z naszego powiatu)

Na terenie Powiatu Brodnickiego z instytucjonalnych form wsparcia na koniec 2020 r. korzystało w sumie 43 dzieci w czterech placówkach opiekuńczo - wychowawczych:

1. Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego:
 - Dom Dziecka Nr 1 w Brodnicy, w którym przebywało 12 dzieci, w tym 6 dzieci z naszego powiatu,
2. - Dom Dziecka Nr 2 w Brodnicy, w którym przebywało 14 dzieci, w tym 13 dzieci z naszego powiatu.
3. Placówka opiekuńczo- wychowawcza typu rodzinnego:

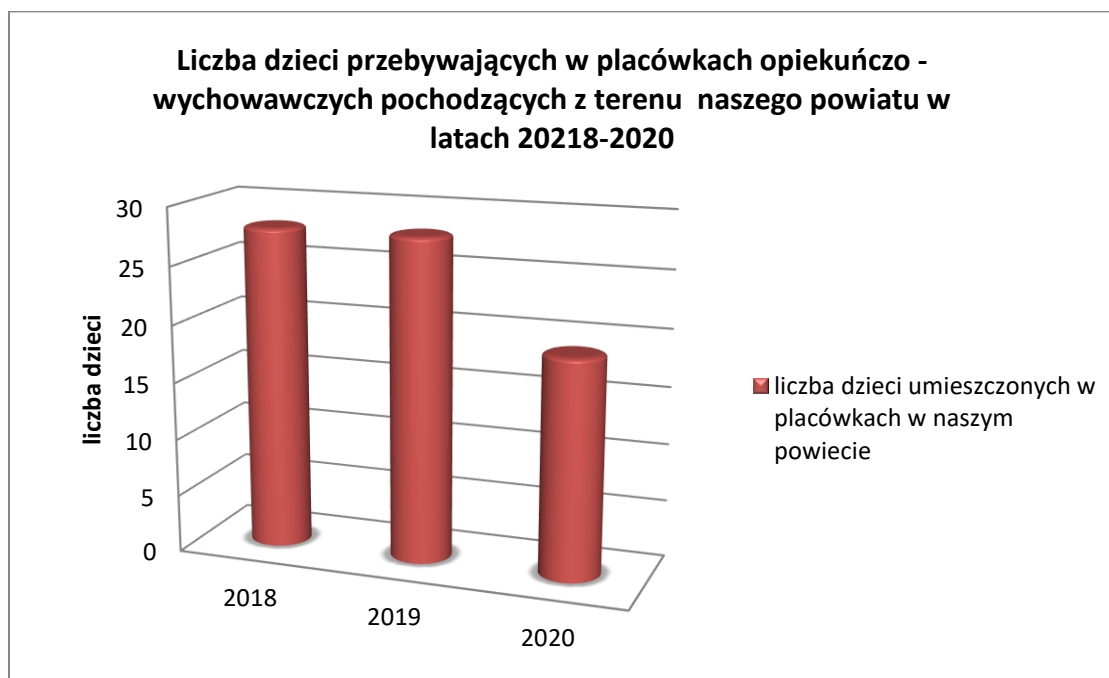
Rodzinny Dom Dziecka w Górznie, w którym przebywało 8 dzieci, wszystkie z terenu powiatu brodnickiego,

4. Placówka opiekuńczo- wychowawcza typu rodzinnego:

Rodzinny Dom Dziecka we Fiałkach, w którym przebywało 9 dzieci, w tym 8 podopiecznych z naszego powiatu.

Liczba dzieci pochodzących z Powiatu Brodnickiego przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2018-2020

	Liczba dzieci z naszego powiatu umieszczonych w placówkach
Rok 2018	28
Rok 2019	28
Rok 2020	35



Okres trzech ostatnich lat wykazuje stałą tendencję w umieszczaniu dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych, trudno jednak prognozować w kwestii umieszczeń w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, czy ta tendencja się utrzyma. W następnych latach Powiat również będzie kłaść nacisk na umieszczanie dzieci w placówkach funkcjonujących na terenie naszego powiatu.

Zgodnie z wymogami ustawodawcy Powiat Brodnicki pozyskał działki na terenie miasta Brodnicy z przeznaczeniem na budowę 2 placówek opiekuńczo – wychowawczych

typu socjalizacyjnego. Dom Dziecka Nr 1 i 2, to dwie całodobowe placówki, które działają od 12 października 2018 r. Wcześniej od 25 lipca 1962 r. działała, jako jedna duża placówka. Dwa nowe Domy Dziecka są placówkami koedukacyjnymi dla dzieci w wieku od 10 do 18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do czasu trwania nauki. Domy przystosowane są dla 14 wychowanków w każdym domu.

Z informacji pozyskanych z Ośrodków Pomocy Społecznej naszego powiatu wynika, iż w I półroczu 2021 r. pod opieką asystenta rodziny było 154 rodziny, w których przebywa 364 dzieci. Natomiast przewidywana liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023 wynosi 64 dzieci.

Usamodzielnienie wychowanków z pieczy zastępczej.

Wychowankom udzielane są następujące rodzaje pomocy:

1. pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki
2. pomoc pieniężna na usamodzielnienie
3. pomoc na zagospodarowanie
4. pomoc w postaci pracy socjalnej.

Grupę usamodzielnianych z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2020 stanowiła liczba 17 osób, którzy otrzymywali pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w szkole średniej lub wyższej. Na wymieniony cel wydatkowano kwotę 63.514,00 zł. 4 wychowanków skorzystało z pomocy na zagospodarowanie w ramach, której zakupiono artykuły niezbędne do wyposażenia mieszkania na łączną kwotę 6.308,00 zł. Z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, po zakończeniu etapu nauki i procesu usamodzielnienia skorzystało 4 wychowanków na kwotę 20.818,00 zł.

W przypadku usamodzielnianych wychowanków z pieczy zastępczej nie mających możliwości znalezienia swojego miejsca zamieszkania po opuszczeniu pieczy zastępczej należy rozważyć wsparcie w/w w postaci mieszkania treningowego czy wspieranego.

Poradnictwo specjalistyczne

W ramach tego zadania zarówno dzieci jak i rodzice zastępczy mieli możliwość skorzystania z usług świadczonych przez psychologa.

W ostatnim roku tj. 2020 z porad psychologa skorzystało – łącznie 28 rodzin zastępczych, którym udzielono 43 godziny poradnictwa. Z uwagi na piętrzące się problemy wychowawcze z dziećmi w pieczy zastępczej, które jeszcze bardziej uwidoczniły się w okresie pandemii Covid-19, koniecznym jest kontynuowanie tego zadania w roku bieżącym jak i w następnych latach.

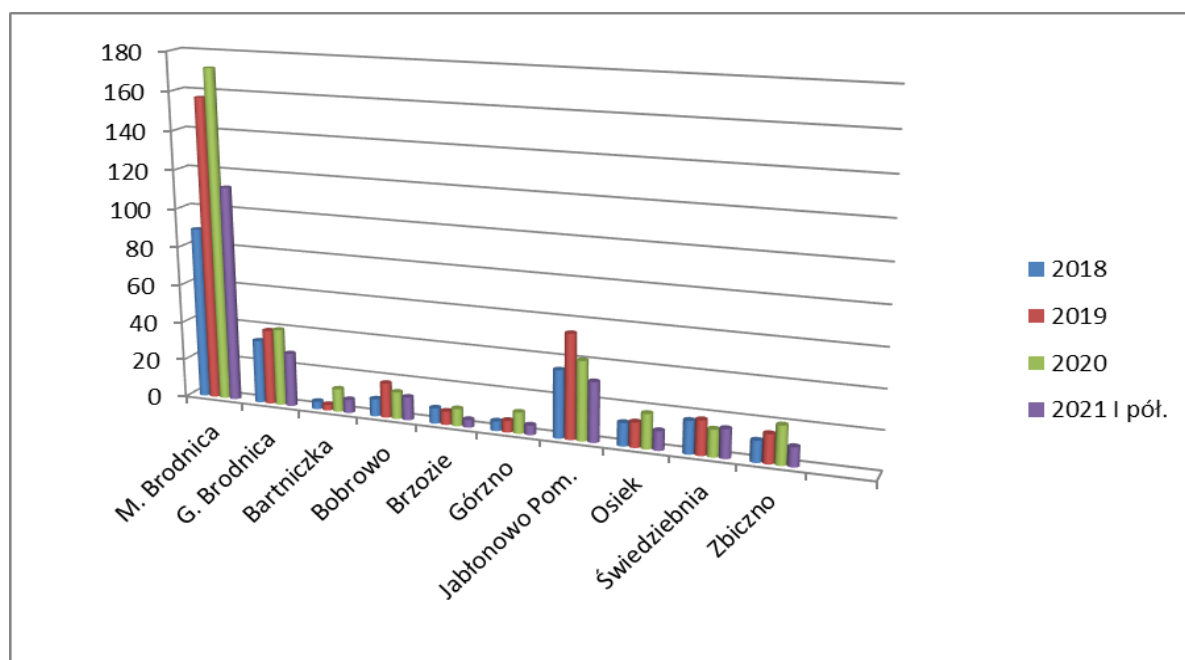
2.4 Przemoc w rodzinie

W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, jako **przemoc w rodzinie** należy rozumieć:

„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.*

W powiecie brodnickim we wszystkich gminach funkcjonują Zespoły Interdyscyplinarne. W ich skład wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi. Zgodnie z obowiązującymi przepisami wszystkie Niebieskie Karty przekazywane są do przewodniczących gminnych zespołów interdyscyplinarnych. Następnie na zespołach roboczych omawiana jest dana sprawa i następnie podejmowane kroki w celu zniwelowania, zaprzestania przemocy.

Dane z zespołów interdyscyplinarnych powiatu brodnickiego na lata 2018-2020 oraz za I półrocze 2021 roku - liczba prowadzonych procedur „Niebieskich Kart”.



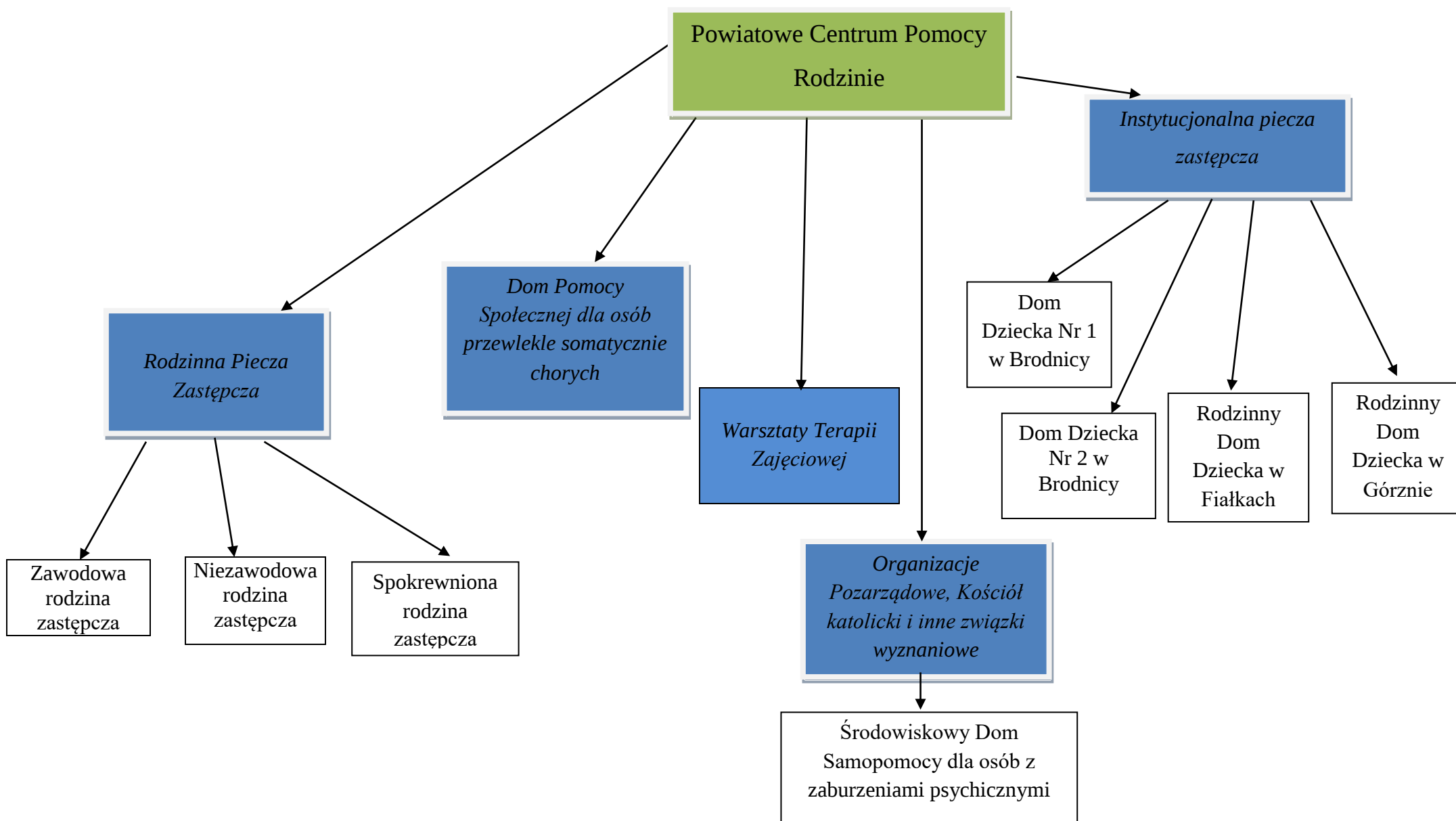
Z powyższych danych wynika, iż najwięcej procedur niebieskich kart prowadzonych było na terenie miasta Brodnica (530) oraz Jabłonowa Pom. (161). Liczba prowadzonych procedur jest na pewno związana z ilością mieszkańców danych miast i gmin, najmniej niebieskich kart było w gminie Górzno (27) i Bartniczka (26). W porównaniu do lat ubiegłych (2014-2018) widać wyraźny wzrost liczby wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” przez Zespoły Interdyscyplinarne działające na terenie naszego powiatu.

Odnotowano także zwiększenie ilości rozpraw o czyn z art. 207 § 1kk. Z informacji Sądu Rejonowego w Brodnicy wynika, iż w latach 2018-2021 (I półrocze) z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego (Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim

lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5) było 128 spraw, w tym 80 to wyroki skazujące.

Z powyższych informacji wynika, iż w dalszym ciągu istotnym działaniem jest wzmacnianie i upowszechnianie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Infrastruktura pomocy społecznej w Powiecie Brodnickim w roku 2020.



3. CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele strategiczne	Cel operacyjny	Kierunek działania	Realizatorzy	Źródło finansowania	Wskaźniki oceny efektywności	Termin realizacji
Opieka nad dzieckiem i rodziną	1. Wsparcie rodziny we właściwym pełnieniu jej funkcji	1. Poradnictwo rodzinne i edukacyjne w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinie. 2. Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny. 3. Promocja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców i dzieci.	PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, organizacje pozarządowe, jednostki oświatowe, kuratorzy, asystenci rodziny.	środki własne Powiatu, fundusze pomocowe, środki gminne, dotacje Wojewody, programy krajowe, środki dostępne w ramach strategii dezinstytucjonalizacji	- liczba rodzin objętych wsparciem, - liczba realizowanych programów	2022-2026
	2. Promocja i rozwój pieczy zastępczej	1. Promocja idei rodzinnej pieczy zastępczej oraz prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w szczególności zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego. 2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia	PCPR, Dom Dziecka, RDD	środki własne Powiatu, fundusze pomocowe, dotacje MRiPS	– liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze, – liczba przeszkolonych rodzin zastępczych, - liczba spotkań rodzin zastępczych	2022-2026 2022

		funkcji rodziny zastępczej. I istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej. 3. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą. 4. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób umieszczonych w pieczy zastępczej. 5. Badanie predyspozycji i motywacji kandydatów na rodzinną pieczę zastępczą. 6. Doposażenie placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego oraz rodzinnych w celu osiągnięcia standardów.			ze specjalistami tj. psycholog, pedagog, prawnik, - liczba umieszczonych dzieci, - liczba placówek, - liczba wydanych opinii	2022-2026 2022-2026 2022-2026 2022-2026
Aktywizacja młodzieży związanej z pieczę zastępczą	1. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	1. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. 2. Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	PCPR, PUP, RCKP i U, Placówki opiekuńczo – wychowawcze	środki własne Powiatu, fundusze pomocowe, Fundusz Pracy	- liczba osób objętych wsparciem, - liczba konsultacji z nauczycielami i	2022 - 2026

		3. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych. 4. Uświadamianie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Stymulowanie aktywności twórczej, rozbudzanie aspiracji edukacyjnych młodzieży. 6. Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb i możliwości edukacyjnych młodzieży – współpraca z lokalnymi domami kultury 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie aktywizacji młodzieży z pieczy zastępczej	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej realizujący programy wspierające młodzież i pieczę zastępczą Domy kultury Organizacje pozarządowe		pedagogami, - liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych realizowanych w szkołach, - liczba osób uczestniczących w zajęciach poza lekcyjnych, - liczba osób kontynuujących naukę	
--	--	--	---	--	--	--

Pomoc i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i seniorów	1. Zwiększanie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych i seniorów	1. Opracowanie programów i projektów aktywizujących osoby niepełnosprawne i seniorów. 2. Współpraca pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi podmiotami zajmującymi się osobami starszymi oraz osobami z niepełnosprawnościami 3. Organizacja wydarzeń kulturalnooświatowych i sportowych dostępnych dla osób niepełnosprawnych i seniorów. 4. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych i seniorów. 5. Działania na rzecz integracji międzypokoleniowej oraz integracji różnych grup społecznych.	DPS, PCPR, ŚDS, samorząd lokalny, organizacje pozarządowe, PUP, WTZ, Koła Gospodyń Wiejskich, Dzielne Domy Senior +	Dotacje Wojewody, środki własne Powiatu, fundusze pomocowe, program Senior +	– liczba programów, wydarzeń, organizacji – liczba osób objętych programami, – liczba osób, którym zlikwidowano bariery – liczba uczniów niepełnosprawnych	2022-2026
--	---	---	--	---	--	-------------------------

		6. Likwidacja barier architektonicznych. 7. Realizacja programu „Aktywny Samorząd”. 8. Ułatwienie dostępu dla seniorów i osób niepełnosprawnych do informacji o możliwych formach pomocy.				
	2. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	1. Prowadzenie działań z zakresu aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez realizację projektów. 2. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. 3. Dofinansowanie sportu, kultury rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. 4. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych.			– liczba realizowanych projektów – liczba osób korzystających z dofinansowania – liczba osób, którym zlikwidowano bariery – liczba placówek korzystających z dofinansowania	

		5. Likwidacja barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych wg indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej oraz likwidacja barier i utrudnień w budynkach użyteczności publicznej 6. Likwidacja barier transportowych 7. Dofinansowanie działania placówek wspierających osoby niepełnosprawne. 8. Współpraca pomiędzy jednostkami wspierającymi osoby niepełnosprawne w ramach tzw. „trójkąta wsparcia osób niepełnosprawnych” – WTZ- ŚDS-ZAZ 9. Wprowadzenie działań wspierających rozwój mieszkalnictwa wspieranego oraz treningowego 10. Realizacja działań w ramach opieki wytchnieniowej oraz asystenta osobistego osoby				
--	--	--	--	--	--	--

		niepełnosprawnej				
	3. Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy	1. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych - PFRON - organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy na rzecz bezrobotnych niepełnosprawnych oraz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. 2. Wsparcie finansowe pracodawców tworzących miejsca dla osób niepełnosprawnych 3. Promowanie, wspieranie i tworzenie przedsiębiorstw społecznych w kręgu osób niepełnosprawnych.			- liczba osób korzystających z dofinansowania - liczba osób biorących udział w programach i projektach - wskaźnik efektywności zatrudnieniowej - liczba utworzonych przedsiębiorstw społecznych z udziałem osób niepełnosprawnych .	
Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych	1. Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej pomagającego osobom i rodzinom przezwyciężyć trudności życiowe,	1. Podejmowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych oraz nauce radzenia sobie w	PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Brodnickie Centrum „Caritas”, jednostki oświatowe, OPS,	środki własne Powiatu, fundusze pomocowe, środki gminne, dotacje Wojewody i	- liczba osób korzystających ze wsparcia, - liczba osób korzystających z interwencji kryzysowej,	

przemocą	których nie są w stanie pokonać samodzielnie	sytuacjach kryzysowych 2. Dostosowanie infrastruktury pomocy społecznej umożliwiającej dobry dostęp do świadczeń w zakresie interwencji kryzysowej i wsparcia 3. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze interwencji kryzysowej	kuratorzy, asystenci rodziny, zespoły interdyscyplinarne	MRiPS	- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego - liczba osób objętych wsparciem ze względu na przemoc, - liczba sprawców przemocy uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym,	
	2. Podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy	1. Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości na zjawisko przemocy w rodzinie 2. Praca ze sprawcami przemocy w rodzinie poprzez oddziaływania korekcyjno – edukacyjne, oddziaływania terapeutyczne oraz inne 3. Podnoszenie kompetencji osób pracujących w obszarze przeciwdziałania			- liczba zrealizowanych szkoleń w zakresie interwencji kryzysowej oraz liczba uczestników, - liczba zrealizowanych szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz liczba	

		przemocy. 4. Rozwijanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Realizacja projektów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.			uczestników,	
--	--	---	--	--	--------------	--

4. Zakończenie

Organizacja systemu pomocy społecznej w powiecie brodnickim jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej.

W myśl ustawy o pomocy społecznej, działania podejmowane przez jednostki pomocy społecznej powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. Zaspokajanie wszystkich potrzeb klientów pomocy społecznej może wprowadzić ich w stan wyuczonej bezradności i pozbawić motywacji do podejmowania działań. Określone szanse i zagrożenia jak również słabe i mocne strony wykorzystane zostaną do rozwiązywania problemów społecznych w sposób przemyślany i racjonalny. Podstawą realizacji strategii jest również wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału samorządu Powiatu i osób zaangażowanych w udzielanie wsparcia osobom potrzebującym.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na:

- wzmocnienie postaw aktywnych,
- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
- partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi.

W roku 2016 r. został wprowadzony program 500+, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Powyższe świadczenie przysługuje również dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej oraz dzieciom przebywającym w placówce opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego. Wprowadzenie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci – program 500+ daje większe szanse rozwoju i poprawy sytuacji rodzin.

Założenia oraz działania wskazane w Strategii są spójne z projektowaną „Strategią rozwoju usług społecznych na lata 2021-2035” oraz „Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku- Strategia Przyspieszenia 2030+”.

Zapisy zawarte w strategii realizowane będą zgodnie z wymienionymi działaniami i w zależności od pozyskanych środków finansowych.

Strategia jest dokumentem otwartym. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami powiatu i wymogami prawa.

Realizacja strategii powinna przyczynić się do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców powiatu brodnickiego, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Koordynatorem Strategii jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brodnicy.

